



เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติ การส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรม (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

อ.พ. 2/2567 สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง



อ.พ. 2/2567
สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร 0 2242 5900 ต่อ 5730, 5740, 5750

ร่างพระราชบัญญัติ
การส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัย
และนวัตกรรม (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ ผู้ตัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พระราชกำหนด ฎัตติ หรือหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความทางวิชาการ และ/หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมการ และบุคคลในวงงานรัฐสภา ใช้ในการประกอบการพิจารณา ตลอดจนเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้สนใจทั่วไป

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้รับผิดชอบ

นายมานิช อินทนิม

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

นางสาววิภาวดี วัฒน

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการวิชาการ 3

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นางสาวณิชา บุรณสิงห์

วิทยากรเชี่ยวชาญ

นางสุรัสวดี จันทร์บุญนะ

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นายอนุชา ดีสวัสดิ์

นิติกรชำนาญการ

นายเปรม ถาวรประภาสวัสดิ์

วิทยากรชำนาญการ

นางมัลลิกา สมบัติศิริ

เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

นางสาวเมษณีญา สอนทรัพย์

เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

นายกันตภณ สุคันธพงษ์

เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

นางสาวอชฌา ไตรมาลัย

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

นางเสาวภา วาสนา

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

กรกฎาคม 2567

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

การปฏิรูปการอุดมศึกษาเพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และการสร้างความเป็นเลิศในสรรพวิทยาการนั้น จำเป็นต้องมีกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาเพื่อทำหน้าที่จัดสรรเงินกองทุนและกำกับติดตามให้การพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการส่งเสริมการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามความต้องการอย่างแท้จริง ซึ่งพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 63 กำหนดให้การจัดตั้งทุนหมุนเวียนให้กระทำได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเท่านั้น

คณะรัฐมนตรีจึงได้ประชุมปรึกษาลงมติให้เสนอร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา อีก 3 ฉบับ ได้แก่

1. ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
2. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และ
3. ร่างพระราชบัญญัติสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

ต่อรัฐสภาเป็นเรื่องด่วน ซึ่งเป็นร่างพระราชบัญญัติที่จะตราขึ้นเพื่อดำเนินการตามหมวด 16 การปฏิรูปประเทศของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เป็นการแก้ไขสาระสำคัญเพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา ที่กำหนดให้ใช้คำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุนการพัฒนาการอุดมศึกษาแทนการทำข้อตกลง โดยแก้ไขข้อความว่า “ข้อตกลงให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม” เป็น “คำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุนให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม”

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้แทนราษฎร	ก
ส่วนที่ 1 - หลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	1-1
- สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	1-2
- ตารางเปรียบเทียบพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562 กับร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	1-3
ส่วนที่ 2 บทวิเคราะห์	2-1
ส่วนที่ 3 ข้อมูลประกอบการพิจารณา	3-1
1) ความเป็นมา	3-2
2) การส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ของประเทศไทย	3-2
3) กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา	3-5
4) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546	3-7
5) ที่มาของเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน	3-8
6) กรอบวงเงินงบประมาณในความรับผิดชอบของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) ของประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	3-9
7) ข่าวกที่เกี่ยวข้อง	3-10

ส่วนที่ 1

หลักการและเหตุผล

ของร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562 โดยแก้ไขข้อความว่า “ข้อตกลงให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม” เป็น “คำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุนให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา 18)

เหตุผล

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษากำหนดให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาขึ้น โดยกำหนดให้ใช้คำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุนการพัฒนาการอุดมศึกษาแทนการทำข้อตกลง สมควรแก้ไขข้อความว่า “ข้อตกลงให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม” เป็น “คำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุนให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม” เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการอุดมศึกษา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
สรุปสาระสำคัญ ได้ดังนี้

1. ชื่อร่างพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา 1)

พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.”

2. วันใช้บังคับ (ร่างมาตรา 2)

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

3. แก้ไขเพิ่มเติมการจัดทำคำของบประมาณเพื่อโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม ในกรณีที่มีความจำเป็น โดยแก้ไขคำว่า “ข้อตกลงให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม” เป็นคำว่า “คำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุนให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม” เพื่อเป็นการกำหนดแนวทางเดียวกันกับกฎหมายว่าด้วยสถานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ที่กำหนดให้ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้การบริหารราชการเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ (ร่างมาตรา 3)

ให้ยกเลิกความในมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 18 ในกรณีที่มีความจำเป็น จะทำคำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุนให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม โดยให้ได้รับเงินงบประมาณจากกองทุนเงินหนึ่งปีงบประมาณก็ได้”

<p>พระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562</p>	<p>ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)</p>
<p>มาตรา 18 ในกรณีมีความจำเป็น จะทำข้อตกลงให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม โดยให้ได้รับเงินงบประมาณจากกองทุนเงินหนึ่งปีงบประมาณก็ได้</p>	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”</p> <p>มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป</p> <p>มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2562 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน</p> <p>“มาตรา 18 ในกรณีมีความจำเป็น จะทำ<u>คำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุน</u>ให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม โดยให้ได้รับเงินงบประมาณจากกองทุนเงินหนึ่งปีงบประมาณก็ได้”</p> <p>ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ</p> <p>.....</p> <p>นายกรัฐมนตรี</p>

ส่วนที่ 2

บทวิเคราะห์

ปัจจุบันมีความจำเป็นในการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนเพื่อภารกิจเฉพาะด้านการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา และการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันอุดมศึกษาดำเนินพันธกิจไปในทิศทางที่สร้างความเข้มแข็งให้แก่ระบบเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 63 กำหนดให้การจัดตั้งทุนหมุนเวียนให้กระทำได้โดยบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเท่านั้น โดยกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาจะเป็นกองทุนที่ได้รับโอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน สิทธิ หน้าที่ หนี้ ภาระผูกพัน โครงการ งบประมาณ และเงินในเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่มีอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ซึ่งตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2563 เห็นชอบให้ยุบเลิกเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนโดยเร็ว และดำเนินการตามประกาศกระทรวงการคลังต่อไป จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ให้สอดคล้องกัน

ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีสาระสำคัญเป็นการกำหนดให้ใช้คำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุนการพัฒนาการอุดมศึกษาแทนการทำข้อตกลง โดยแก้ไขข้อความว่า “ข้อตกลงให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม” เป็น “คำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุนให้ดำเนินโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี หรือโครงการวิจัยและนวัตกรรม”

การจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษาจะช่วยให้การบริหารจัดการเงินงบประมาณด้านการอุดมศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผล และเกิดประโยชน์แก่ประชาชนทั้งในส่วนของพัฒนา ระบบการเรียนรู้ไปสู่การเรียนรู้ที่ตอบสนองการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม ให้เข้าถึงการศึกษาในระดับการอุดมศึกษาที่มีคุณภาพได้ทุกที่ ทุกเวลา ในค่าใช้จ่ายที่เข้าถึงได้ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการศึกษา พัฒนาบุคลากรระดับอุดมศึกษาให้มีคุณภาพรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน และส่งเสริมการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางเพื่อสนองต่อความต้องการของประเทศ โดยอาศัยสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการพัฒนาการอุดมศึกษาร่วมกับองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ในการสร้างความเป็นเลิศในสรรพวิทยาการให้แก่ทรัพยากรบุคคลของประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านการแข่งขันในระดับโลก อันจะส่งผลให้ประเทศมีความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

ส่วนที่ 3

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา รวม 4 ฉบับ ที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2565 รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็น และรายงานวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย ผ่านเว็บไซต์กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2565

ต่อมาที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้มีการบรรจุระเบียบวาระการประชุมร่วมกันของรัฐสภา ครั้งที่ 10 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันศุกร์ที่ 17 กุมภาพันธ์ 2566 ได้มีการเสนอเรื่องด่วนเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ได้แก่ 1) ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. 2) ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. 3) ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. 4) ร่างพระราชบัญญัติสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. แต่เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรหมดวาระ ในวันที่ 20 มีนาคม 2566 จึงทำให้ร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภายังไม่ได้ให้ความเห็นชอบ ทั้ง 4 ฉบับ ให้เป็นอันตกไป ซึ่งเป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา 147

เมื่อวันที่ 7 พฤษภาคม 2567 นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะรัฐมนตรี หอประชุม 501 ตึกบัญชาการ 1 ทำเนียบรัฐบาล โดยมีการพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา จำนวน 4 ฉบับ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เสนอดังนี้

1. เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา ที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.) ตรวจสอบพิจารณาแล้ว จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่

1.1 ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

1.2 ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

1.3 ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

1.4 ร่างพระราชบัญญัติสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.

2. ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติสถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

แห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. รวม 3 ฉบับ มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขข้อความให้สอดคล้องกับการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา ตามร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เช่น แก้ไขถ้อยคำในบทบัญญัติเกี่ยวกับการขอรับเงินอุดหนุนด้านการอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา แก้ไขถ้อยคำในบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับการจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา เป็นต้น¹

1. ความเป็นมา

การขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยรัฐบาลได้มีนโยบายและให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐเพื่อการพัฒนาประเทศทั้งในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ซึ่งการพัฒนาประเทศให้มีความเข้มแข็งทั้งระบบเศรษฐกิจและสังคม จำเป็นต้องอาศัยวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรมและศิลปวิทยาการแขนงต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งจำเป็นต้องเพิ่มขีดความสามารถด้านการวิจัยและนวัตกรรม ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ให้สนองต่อความต้องการของประเทศ รวมถึงเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ เพิ่มทักษะและความสามารถให้ทรัพยากรบุคคล ตลอดจนยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชน ด้วยการดำเนินการพัฒนาบนฐานความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม การสนับสนุนให้การพัฒนาดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ในเชิงเศรษฐกิจและสังคม เพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลและยั่งยืน

การดำเนินการเพื่อให้นโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม รวมทั้งการกำกับ ติดตาม และประเมินผลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สมควรที่จะให้มีกฎหมายเพื่อส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรมให้เหมาะสม มีความครอบคลุม และสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้²

2. การส่งเสริมวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม ของประเทศไทย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้กล่าวนโยบายการดำเนินงานของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมในคราวการประชุมผู้บริหารกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2562³ คือ

¹ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2567). **สรุปข่าวการประชุมคณะรัฐมนตรี**. สืบค้น 11 มิถุนายน 2567 จาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/82726>

² สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). **แผนการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศกลางด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ พ.ศ. 2564-2565**. สืบค้น 10 มิถุนายน 2567 จาก <https://www.tsri.or.th/about/background/>

³ นโยบายการดำเนินงานของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ในคราวการประชุมผู้บริหารกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2562. (2562). สืบค้น 10 มิถุนายน 2567 จาก <https://www.mhesi.go.th/images/2562/pusit/docs/minister-DrSuwitPolicy.pdf>

1. ภารกิจของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม คือ การวางรากฐานประเทศสู่อนาคต และเป็นกลไกขับเคลื่อนประเทศสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยต้องตอบโจทย์ภารกิจของกระทรวง 4 แพลตฟอร์ม (Platform) ดังนี้

1.1 การสร้างและพัฒนาคนให้เป็น Smart Citizen โดยจะต้องเปิดโอกาสที่เท่าเทียมกันในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) ทุกช่วงวัยเพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างระบบธนาคารหน่วยกิต (Credit Bank) ตามความต้องการของผู้เรียน (Modular System) พัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ เช่น ควบรวมหลักสูตร/สาขาที่มีความซ้ำซ้อนกัน เรียนรู้ผ่านออนไลน์ เป็นต้น แพลตฟอร์มการสร้างและพัฒนาคนจะแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่ศตวรรษที่ 21 มุ่งงานทำในสาขาอาชีพใหม่ ๆ หรือเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ และสามารถแข่งขันในเวทีโลกได้ 2) การพัฒนาทักษะแห่งอนาคตของคนวัยทำงาน (Skill for the future) ทั้ง Upskill และ Reskill และ 3) การศึกษาสำหรับคนสูงวัย เป็นต้น

1.2 การสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่เน้นคุณค่า (Value Based Economy) โดยจะต้องขับเคลื่อนงานวิจัยและพัฒนาที่จะนำไปสู่นวัตกรรมที่เป็น Demand-side และบูรณาการงานวิจัย 3 ศาสตร์ (วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์) ผ่าน 4 แพลตฟอร์ม (Platform) ได้แก่ 1) สร้างคนและองค์ความรู้เพื่อตอบโจทย์ประเทศ สร้างระบบนิเวศของการสร้างนักวิจัยเพื่อดึงดูดคนที่มีความสามารถทั้งของไทยและของโลก 2) ลดความเหลื่อมล้ำและยกระดับคุณภาพชีวิตของคนเป็นสำคัญ เช่น การขจัดความยากจนแบบแม่นยำและเบ็ดเสร็จ 3) ขับเคลื่อนองค์ความรู้และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (Competitiveness) เรื่อง 10 S-Curve อุตสาหกรรมเป้าหมาย และ 4) ตอบโจทย์ที่เป็นประเด็นท้าทายของประเทศและของโลก (Grand Talent) เช่น PM2.5, Zero waste, AI for All, AI for Everyone, Frontier Research, Quantum computing, Space Consortium, Gnostic Thailand และเรื่องใหม่ ๆ ที่จะตอบโจทย์ประเทศในอนาคต เป็นต้น

1.3 การสร้างและพัฒนานวัตกรรม ไปสู่ประเทศฐานนวัตกรรม (Innovation Nation) โดยจะต้องแปลงนวัตกรรมเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคม ได้แก่ สร้างกองทุนพัฒนาสตาร์ทอัพรุ่นใหม่ (Young Startup) และการให้คำปรึกษาจากผู้รู้จริง (Mentor in Residence) อย่างครบวงจร ส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมชุมชน นวัตกรรมสังคม และนวัตกรรมเชิงธุรกิจ สร้างมูลค่าเพิ่ม เปลี่ยน Made in Thailand เป็น Innovated in Thailand เพื่อสร้าง Value Creation

1.4 การยกเครื่องมหาวิทยาลัย (Reinvent) มหาวิทยาลัยจะต้องเป็นหลักในการกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ที่เป็นรูปธรรมของประเทศ (Future Setting) มีการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจและเติมเต็มศักยภาพในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่สามารถตอบโจทย์ประเทศและประชาชน (Future Changer) รวมทั้งทบทวนกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) และปรับวิธีการขอตำแหน่งวิชาการให้เหมาะสม โดยจะแบ่งมหาวิทยาลัยออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยที่สร้างองค์ความรู้แห่งอนาคต (Frontier Research /Frontier Knowledge) 2) มหาวิทยาลัยที่เน้นการพัฒนาเทคโนโลยี อุตสาหกรรม และนวัตกรรม และ 3) มหาวิทยาลัยที่ตอบโจทย์พื้นที่ในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น (Area

Based Development) ใน 4 ภูมิภาคได้แก่ ภาคเหนือ (ล้านนา 4.0) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน 4.0) ภาคใต้ (ด้ามขวาน 4.0) และภาคกลาง (เจ้าพระยา 4.0)

ทั้งนี้การสร้างและพัฒนาคน องค์ความรู้ และนวัตกรรม จะต้องมามีเครื่องมือทางนโยบายและโครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่จะเชื่อมโยงกิจกรรมวิจัยและพัฒนาเพื่อขยายผลที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน อุทยานวิทยาศาสตร์ (Science Park) ต้องแข็งแกร่งเพื่อเป็นศูนย์กลาง (Hub) ให้แต่ละภูมิภาคเสมือนหนึ่งเป็น แขนงขาให้กระทรวง รวมทั้ง Food Innopolis, Medicopolis, Creative District, Creative Economy Agency เป็นต้น

2. โครงการที่กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จะต้องขับเคลื่อนตามนโยบายรัฐบาลและนโยบายกระทรวง มีดังนี้

2.1 โครงการเรื่องที่สำคัญและกำหนดเป็นเป้าหมายที่สามารถทำเสร็จได้ในระยะแรก (Quick win) ได้แก่ 1) โครงการบัณฑิตพันธุ์ใหม่ 2) โครงการ Reskill และ Upskill กำลังคน 3) การพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (AI for All) 4) การขยายผลโครงการ Fab Lab สู่วิทยาลัยชุมชน 6,000 แห่ง ใน 4 ปี 5) การขับเคลื่อนโครงการ Bio-Circular-Green (BCG) Economy 6) การพัฒนาฐานข้อมูลผู้ใช้บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (Big Data) ร่วมกับคณะกรรมการบริหารราชการแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.) เพื่อจัดความยากจนแบบเบ็ดเสร็จ 7) โครงการ Genomic Thailand 8) โครงการพัฒนาย่านนวัตกรรมการแพทย์โยธี (Yothi Medical Innovation District) และ 9) โครงการ Futurium เป็นต้น

2.2 โครงการเรื่องที่สำคัญและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องในระยะยาว ได้แก่ โครงการอาสาประชารัฐ โครงการ 1,000 นวัตกรรม แก้วใจ และโครงการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบนิเวศเพื่อออกแบบและทดลองนวัตกรรมเชิงสังคม โดยให้บูรณาการทั้ง 3 โครงการ เป็นเรื่องเดียวกัน เนื่องจากเป็นโครงการที่มีความเชื่อมโยงกัน ตอบโจทย์กระทรวงในเรื่อง transformative change และเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างของประเทศที่สำคัญ รวมทั้งจะทำให้เกิดความยั่งยืน (Sustainable) และตอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) อย่างแท้จริง

3. การแปลงนโยบายรัฐบาลเป็นนโยบาย/ยุทธศาสตร์ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จะต้องตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี อาทิ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงฯ ในข้อ 5.2 พัฒนาภาคอุตสาหกรรม 5.2.1 พัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green (BCG) Economy) 5.2.2 พัฒนาอุตสาหกรรมไทยให้สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีหรือแนวโน้มการค้าโลก โดยมีงานวิจัยใน 4 แพลตฟอร์ม (Platform) ตอบโจทย์ในระดับเศรษฐกิจฐานรากและระดับประเทศ

3. กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา⁴

กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา คือ กองทุนเพื่อพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา ตามความต้องการของประเทศ และด้านการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ พัฒนาการเรียนการสอน การวิจัย และการสร้างนวัตกรรมร่วมกับนักวิชาการ สถาบันวิชาการ และองค์กรชั้นนำของโลก ส่งเสริมการเชื่อมโยงการเรียนการสอน การวิจัยและการสร้างนวัตกรรมกับสถานประกอบการ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมทั้งสนับสนุนการใช้ความรู้ในการพัฒนาสมรรถนะของชุมชน และสังคม โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- (1) จัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อส่งเสริมสนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาซึ่งรัฐมนตรีประกาศจัดเป็นกลุ่มตามมาตรา 24
- (2) สนับสนุนการปฏิรูปการอุดมศึกษาให้สอดคล้องกับหลักการและแนวทางตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น
- (3) ส่งเสริมการพัฒนามาตรฐานการอุดมศึกษาให้ทัดเทียมกับนานาชาติ
- (4) พัฒนาระบบการเรียนรู้ไปสู่การเรียนรู้ที่ตอบสนองการพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต ครอบคลุมคนทุกกลุ่ม ให้เข้าถึงการอุดมศึกษาที่มีคุณภาพ ทุกที่ทุกเวลา ในค่าใช้จ่ายที่เข้าถึงได้
- (5) ส่งเสริมสนับสนุนระบบการพัฒนาศักยภาพ สมรรถนะ รวมถึงทักษะในการถ่ายทอดความรู้ของ คณาจารย์ให้ทันความเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคมไทย
- (6) ส่งเสริมการจัดการศึกษาร่วมระหว่างสถาบันอุดมศึกษากับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม รวมถึงสถาบันวิชาการทั้งในและต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะที่เชื่อมต่อกับโลก การทำงาน รวมทั้งพัฒนาทักษะความเป็นผู้ประกอบการให้แก่ผู้เรียน
- (7) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ใช้พัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งการผลิตและพัฒนา กำลังคนระดับสูงเฉพาะทาง
- (8) สนับสนุนเงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำให้แก่สถาบันอุดมศึกษาในกิจการที่ตรงกับความต้องการของประเทศ
- (9) สนับสนุนการพัฒนาขีดความสามารถด้านอื่น ๆ ของสถาบันอุดมศึกษาตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้
 - (1) เงินและทรัพย์สินที่ได้รับโอนมาจากเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ที่จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2547
 - (2) เงินทุนประเดิมที่รัฐบาลจัดสรรให้
 - (3) เงินอุดหนุนที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นรายปีตามกรอบวงเงินที่คณะรัฐมนตรีกำหนดโดยข้อเสนอของ คณะกรรมการพิจารณางบประมาณด้านการอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ
 - (4) เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคหรือมอบให้เพื่อสมทบกองทุน

⁴ ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. และ ร่างพระราชบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกองทุน เพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา รวม 4 ฉบับ รายงานสรุป ผลการรับฟังความคิดเห็น และรายงานการวิเคราะห์. (2565). สืบค้น 17 มิถุนายน 2567 จาก https://www.ops.go.th/th/content_page/item/7906-4

- (5) เงินอุดหนุนจากต่างประเทศรวมทั้งองค์การระหว่างประเทศ
- (6) เงินหรือทรัพย์สินที่ตกเป็นของกองทุน หรือที่ได้รับตามกฎหมายหรือนิติกรรมสัญญา
- (7) เงินสมทบกองทุนที่สถาบันอุดมศึกษานำส่งกองทุน ทั้งนี้ ตามจำนวนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา
- (8) ค่าตอบแทนหรือรายได้จากการดำเนินงานกิจการของกองทุน
- (9) ดอกผล ผลประโยชน์ หรือรายได้อื่นที่เกิดจากเงินหรือทรัพย์สินของกองทุน
- เมื่อเงินกองทุนไม่เพียงพอสำหรับดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน ให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้กองทุนตามความจำเป็น

เงินอุดหนุนตาม (5) จะต้องไม่มีเงื่อนไขที่จำกัดความเป็นอิสระในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

ร่างพระราชกฤษฎีกาตาม (7) จะต้องรับฟังความคิดเห็นของสถาบันอุดมศึกษา ก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี

คณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา ประกอบด้วย

(1) ประธานกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้และประสบการณ์อย่างสูง

ในด้านการอุดมศึกษา

(2) ปลัดกระทรวง เป็นรองประธานกรรมการ

(3) ผู้แทนคณะกรรมการการอุดมศึกษา ผู้แทนคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา ผู้แทนกรมบัญชีกลาง

ผู้แทนสำนักงบประมาณ และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นกรรมการ

(4) ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ไม่อยู่ในสังกัดของกระทรวง และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

ซึ่งเลือกกันเองให้เหลือประเภทละหนึ่งคน

(5) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินเจ็ดคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ

และประสบการณ์ด้านการเงินการคลัง เศรษฐศาสตร์ การลงทุน กฎหมายหรือด้านอื่นที่เกี่ยวข้อง

ให้รองปลัดกระทรวงซึ่งทำหน้าที่กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นกรรมการ

และเลขานุการ และผู้อำนวยการเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ห้ามมิให้กรรมการสภาสถาบันอุดมศึกษา ผู้บริหาร และบุคลากรของสถาบันอุดมศึกษาเป็นประธาน

กรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (5)

หลักเกณฑ์ วิธีการได้มา คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่งและ

การพ้นจากตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการตาม (4) และ (5) ให้เป็นไปตามระเบียบที่

สภานโยบายกำหนด

หน้าที่และอำนาจคณะกรรมการบริหารกองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา

คณะกรรมการบริหารกองทุนมีหน้าที่และอำนาจบริหารกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกองทุน

และระเบียบที่สภานโยบายกำหนด และมีหน้าที่และอำนาจดังนี้

(1) เสนอแนะต่อรัฐมนตรีและคณะกรรมการการอุดมศึกษาในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำ

คำขอและการจัดสรรเงินกองทุนให้แก่สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน หรือภาคประชาสังคม

ที่มีความร่วมมือในการจัดการศึกษา การวิจัยและการสร้างนวัตกรรมและในด้านอื่น ๆ กับสถาบันอุดมศึกษา

- (2) พิจารณาจัดสรรเงินกองทุนตามมาตรา 50/4
- (3) วางระเบียบเกี่ยวกับการให้เงินกู้ยืมดอกเบี้ยต่ำแก่สถาบันอุดมศึกษา
- (4) ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาผลประโยชน์ของกองทุน
- (5) วางระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินและทรัพย์สิน ออกข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล การเงินและการงบประมาณของกองทุน

(6) ออกข้อบังคับว่าด้วยการบริหารงานบุคคล การเงินและการงบประมาณ การพัสดุ ตลอดจนการกำหนดค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ หรือสวัสดิการต่าง ๆ ของผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานบริหารกองทุน และการอื่นที่จำเป็น

(7) กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงานบริหารกองทุนให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ มติคณะรัฐมนตรี นโยบายของรัฐบาล นโยบาย มติ และประกาศของสภานโยบายและคณะกรรมการบริหารกองทุน

(8) ติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุน

(9) รายงานสถานะทางการเงินและการบริหารกองทุน การดำเนินงานของสถาบันอุดมศึกษาตามคำรับรองการปฏิบัติตามเงื่อนไขของการรับเงินอุดหนุนการพัฒนาการอุดมศึกษาตามมาตรา 50/5 ต่อคณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา รัฐมนตรีและสภานโยบาย ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีบัญชี และเปิดเผยรายงานดังกล่าวต่อสาธารณชน

(10) แต่งตั้งคณะกรรมการให้ปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการบริหารกองทุน หรือมอบหมายให้คณะกรรมการหรือบุคคลทำการแทนและรายงานให้คณะกรรมการบริหารกองทุนทราบ

(11) แต่งตั้งและถอดถอนผู้อำนวยการสำนักงานบริหารกองทุน

(12) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่สภานโยบาย รัฐมนตรี หรือคณะกรรมการการอุดมศึกษามอบหมาย

ระเบียบตาม (5) ต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงการคลัง

การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิประโยชน์ หรือสวัสดิการต่าง ๆ ตาม (6) ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่คณะกรรมการนโยบายการบริหารทุนหมุนเวียนตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารทุนหมุนเวียนกำหนด

4. พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546⁵

การจัดทำคำรับรองในการปฏิบัติราชการ เป็นการดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 3 การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ โดยในมาตรา 9 แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้กำหนดให้ส่วนราชการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(1) ก่อนจะดำเนินการตามภารกิจใด ส่วนราชการต้องจัดทำแผนปฏิบัติราชการไว้เป็นการล่วงหน้า

⁵ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2567). หลักการและเหตุผลในการจัดทำคำรับรองในการปฏิบัติราชการและการประเมินผลการปฏิบัติราชการ. สืบค้น 26 มิถุนายน 2567 จาก https://otepc.go.th/images/00_YEAR2561/11_PP/doc-1-040955.pdf

(2) การกำหนดแผนปฏิบัติราชการของส่วนราชการตาม (1) ต้องมีรายละเอียดของขั้นตอน ระยะเวลา และงบประมาณที่จะต้องใช้ในการดำเนินการของแต่ละขั้นตอน เป้าหมายของภารกิจ ผลสัมฤทธิ์ของภารกิจ และตัวชี้วัดความสำเร็จของภารกิจ

(3) ส่วนราชการต้องจัดให้มีการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ส่วนราชการกำหนดขึ้น ซึ่งต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) กำหนด

(4) ในกรณีที่การปฏิบัติภารกิจ หรือการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติราชการเกิดผลกระทบต่อประชาชน ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการที่จะต้องดำเนินการแก้ไขหรือบรรเทาผลกระทบนั้น หรือเปลี่ยนแปลงแผนปฏิบัติราชการให้เหมาะสม

ทั้งนี้ เป็นไปภายใต้หลักการที่ว่า ในการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้น จะมีแผนงานในการปฏิบัติราชการกำกับกับการดำเนินการอยู่เสมอเพื่อแสดงนโยบายของรัฐบาลให้เห็นเป้าหมายการบริหารงานในระดับชาติเป็นภาพรวมของภารกิจของรัฐ ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปแผนการบริหารราชการแผ่นดิน และส่วนราชการทุกแห่งจะมีการกำหนดแผนปฏิบัติการเพื่อนำนโยบายที่รัฐบาลกำหนดแปลงไปสู่ภาคปฏิบัติ ซึ่งจะกำหนดวิธีดำเนินการและผลสำเร็จของงานที่มีตัวชี้วัดได้ว่าจะเกิดผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมาย ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามแผนงานต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริง โดยมีผู้รับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานนั้นอย่างชัดเจน จึงกำหนดมาตรการให้มีการจัดทำคำรับรองในการปฏิบัติราชการ (Performance agreement) ขึ้นเพื่อเป็นมาตรการสำคัญในการกำกับการปฏิบัติราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการจัดทำคำรับรองในการปฏิบัติราชการนั้น เป็นการดำเนินการในรูปแบบการทำความตกลงร่วมกันระหว่างผู้กำหนดนโยบายกับผู้รับผิดชอบในการนำนโยบาย/แผนงาน/โครงการไปปฏิบัติในแต่ละเรื่อง โดยเป็นการทำความตกลงระหว่างรัฐมนตรีกับปลัดกระทรวง ปลัดกระทรวงกับอธิบดี หรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ๆ ที่ต้องรับผิดชอบปฏิบัติงานตามแผนงานตามหลักเกณฑ์ฯ ที่ ก.พ.ร. กำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

การจัดทำคำรับรองในการปฏิบัติราชการนอกจากจะเป็นมาตรการในการกำกับการปฏิบัติราชการเพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติงานตามแผนให้เกิดผลสำเร็จแล้ว ยังใช้เป็นข้อมูลในการประเมินศักยภาพของบุคคล ผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ และความเหมาะสมในการมอบหมายความรับผิดชอบต่อไป รวมถึงจะเป็นข้อมูลเพื่อสร้างแรงจูงใจและจ่ายค่าตอบแทนตามผลงาน (Performance-related pay) ได้ในระยะต่อไปด้วย

5. ที่มาของเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน⁶

เงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนเกิดขึ้นจากการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2532 ที่ได้อนุมัติทบวงมหาวิทยาลัย จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในวงเงิน 500 ล้านบาท และในวันที่ 25 สิงหาคม 2541 ได้อนุมัติเพิ่มวงเงินเป็น 2,000 ล้านบาท ต่อมาในการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2540 ได้อนุมัติให้ทบวงมหาวิทยาลัย จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในวงเงิน 2,000 ล้านบาท

⁶ สสอ. กับสถาบันอุดมศึกษาเอกชน. (ม.ป.ป.) สืบค้น สืบค้น 17 มิถุนายน 2567

จาก http://mua-research.buu.ac.th/upload/document/DOC_1367992830.pdf

ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติ เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม 2547 อนุมัติให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเอกชนเข้าด้วยกันโดยใช้ชื่อว่า “เงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน” ตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายน 2548 เป็นต้นไป ในวงเงิน 1,120 ล้านบาท ซึ่งเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชน บริหารงานโดยคณะกรรมการเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนปัจจุบันเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนมีทุนรับจากงบประมาณแผ่นดิน ณ วันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2563 (สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจสอบงบการเงินถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2563) เป็นจำนวน 1,120 ล้านบาท โดยวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้สถาบันกู้ยืมเงินเป็นส่วนสมทบในการจัดหาหรือจัดซื้ออุปกรณ์การศึกษาและการก่อสร้างอาคารเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานและสามารถขยายการเปิดการสอนในสาขาวิชาที่ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน

2. เพื่อให้สถาบันกู้ยืมเพื่อพัฒนาคุณวุฒิอาจารย์ โดยให้ไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกในสถาบันอุดมศึกษาต่างประเทศที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนรับรอง

6. กรอบวงเงินงบประมาณในความรับผิดชอบของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) ของประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567⁷

คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 31,100,000,000 บาท มุ่งเป้าจัดสรรงบประมาณเพื่อตอบโจทย์สำคัญและเร่งด่วนของประเทศ โดยเฉพาะการขับเคลื่อนประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจบีซีจี ทั้งด้านการแพทย์และสุขภาพ ด้านเกษตรและอาหาร เศรษฐกิจฐานรากเพื่อขจัดความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำ อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต เศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าให้กับทุนทางวัฒนธรรม การผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล

ในส่วนของแผนงานสำคัญภายใต้กรอบวงเงินด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ประกอบด้วย 4 ส่วนสำคัญ ได้แก่

1) การพัฒนาเศรษฐกิจไทยด้วยเศรษฐกิจสร้างคุณค่าและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ให้มีความสามารถในการแข่งขัน และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ได้แก่ การพัฒนาและผลิตผลิตภัณฑ์การแพทย์ขั้นสูง (Advanced Therapy Medicinal Products: ATMPs) การพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เน้นคุณค่า สร้างความยั่งยืน และเพิ่มรายได้ของประเทศ พัฒนาและส่งเสริมให้ประเทศเพิ่มธุรกิจฐานนวัตกรรม (Innovation-Driven Enterprises: IDEs) การเป็นศูนย์กลางการผลิตและส่งออกชั้นนำของโลกด้าน functional ingredients, functional food และ novel food การเป็นศูนย์กลางการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าของอาเซียน เป็นต้น

⁷ กรม. อนุมัติงบประมาณด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปี 67 รวมกว่า 1.46 แสนล้านบาทพร้อมตอบโจทย์ประเทศทั้งการขับเคลื่อนเศรษฐกิจบีซีจี เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการพัฒนากำลังคน. (2566). สืบค้น 10 มิถุนายน 2567 จาก <https://www.nxpo.or.th/th/14101/>

2) การยกระดับสังคมและสิ่งแวดล้อมให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่น การเพิ่มความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพึ่งพาตนเองและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น ประเทศไทยสามารถยกระดับการเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ การพัฒนาผู้สูงอายุในชนบทและเมืองให้มีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง มีคุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคม เป็นต้น

3) การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรมระดับขั้นแนวหน้าที่ก้าวหน้าล้ำยุค เพื่อสร้างโอกาสใหม่และความพร้อมของประเทศในอนาคต ได้แก่ การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีระบบโลกและอวกาศ (earth space technology) โดยสามารถสร้างดาวเทียมที่วิจัยและพัฒนาโดยคนไทย และส่งไปโคจรรอบดวงจันทร์ เป็นต้น

4) การพัฒนากำลังคน สถาบันอุดมศึกษา และสถาบันวิจัยให้เป็นฐานการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศแบบก้าวกระโดดและอย่างยั่งยืน ได้แก่ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของกำลังคนระดับสูง (hub of talent) และศูนย์กลางการเรียนรู้ (hub of knowledge) ของอาเซียน เป็นต้น

7. ข่าวกที่เกี่ยวข้อง

1. ครม. อนุมัติงบประมาณอุดหนุนการอุดมศึกษา และ ววน. ปี 66 กว่า 1.43 แสนล้านบาท เดินหน้าตอบโจทย์สำคัญและเร่งด่วนของประเทศ พร้อมขับเคลื่อนไทยด้วยปีซีจี โมเดล

นายกิตติพงษ์ พร้อมวงศ์ ผู้อำนวยการสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) เปิดเผยว่า เมื่อวันที่ 4 มกราคม 2565 ศาสตราจารย์ (พิเศษ) เอนก เหล่าธรรมทัศน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้เสนอที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) พิจารณากรอบวงเงินงบประมาณด้านการอุดมศึกษาในความรับผิดชอบของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กรอบวงเงินงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) ของประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และระบบการจัดสรรและบริหารงบประมาณแบบบูรณาการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามที่สภานโยบายฯ เสนอ โดยได้อนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณด้านการอุดมศึกษา จำนวน 114,634.7682 ล้านบาท ซึ่งใช้หลักการตอบสนองด้านอุปสงค์ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนที่เกี่ยวข้องในการกำหนดแนวทางการบริหารงบประมาณ และกรอบวงเงินงบประมาณด้าน ววน. ประจำปีงบประมาณ 2566 จำนวน 29,100 ล้านบาท ซึ่งมีแนวทางการจัดสรรและบริหารงบประมาณเป็นแบบเงินก้อน (Block grant) และต่อเนื่องหลายปี (Multi-year budgeting) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจาก ครม. จำนวนรวมทั้งสิ้น 143,734.7682 ล้านบาท

กรอบงบประมาณดังกล่าวนี้ มุ่งเน้นไปที่การตอบโจทย์สำคัญและเร่งด่วนของประเทศ เช่น การขับเคลื่อนโมเดลเศรษฐกิจปีซีจี ควบคู่ไปกับการวางรากฐานให้กับประเทศในระยะยาว เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ความสามารถในการพึ่งพาตัวเอง ผ่านการบูรณาการการทำงานทั้งข้ามศาสตร์ ข้ามกระทรวง รวมถึงการดึงภาคเอกชนและภาคีภาคส่วนต่าง ๆ มาร่วมยกระดับการพัฒนาในลักษณะ Co-Production และ Co-Creation เพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งการทำงานในครั้งนี้งมุงหวัง ให้เป็นก้าวกระโดดครั้งใหญ่ของประเทศ ที่จะนำพาประเทศไทยให้ก้าวไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

สำหรับกรอบงบประมาณด้านการอุดมศึกษาในปี พ.ศ. 2566 ที่ ครม. ได้อนุมัติกรอบงบประมาณ ได้แบ่งการดำเนินงานเป็น 3 หมวดใหญ่ คือ งบดำเนินงาน งบบุคลากร และอีกส่วนงบสำคัญคือ งบพัฒนาความเป็นเลิศฯ ที่สอดคล้องตามมาตรา 45(3) แห่งพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. 2562 และกฎกระทรวง ว่าด้วยการจัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2564 ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญให้เกิดการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาและการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในส่วนงบพัฒนาความเป็นเลิศฯ ได้วางงบประมาณอยู่ที่ 7,469.60 ล้านบาท

ตัวอย่างแผนงานสำคัญด้านการอุดมศึกษา อาทิ 1) การผลิตบัณฑิตและพัฒนากำลังคนที่รองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life-long Learning) เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและตอบโจทย์อุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยมีเป้าหมายการผลิตบัณฑิตในระบบอุดมศึกษา (Degree Program) สำหรับปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,367,864 คน ซึ่งในจำนวนนี้ เป็นการพัฒนากำลังคนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจบีซีจี และอุตสาหกรรมเป้าหมาย จำนวน 410,360 คน และมีเป้าหมายในการผลิตกำลังแรงงานในหลักสูตรระยะสั้น (Non-degree Program) เพื่อพัฒนาความรู้ในทักษะเดิม (Re-skill) การยกระดับทักษะเดิม (Up-skill) และการเพิ่มพูนทักษะใหม่ (New Skill) จำนวนไม่น้อยกว่า 130,000 คน 2) โครงการพลิกโฉมมหาวิทยาลัย (Reinventing University) เพื่อผลิตกำลังคนสมรรถนะสูงที่มีทักษะรองรับอุตสาหกรรมและบริการใหม่แห่งอนาคตที่อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม ตลอดจนการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาตามอัตลักษณ์และความเชี่ยวชาญ

ส่วนกรอบงบประมาณด้าน ววน. ในปี 2566 มีแนวทางในการมุ่งขับเคลื่อนทั้งแผนงานต่อเนื่อง เช่น บีซีจี แผนงานจีโนมิกส์ประเทศไทย แผนงานการแก้ปัญหาความยากจน โจทย์ท้าทายสังคมด้านสิ่งแวดล้อม การแก้ปัญหาวิกฤติ รวมถึงการส่งเสริมการนำผลงาน ววน. ไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนแผนงานใหม่ อาทิ โครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แผนงานใหม่ตามแผนด้าน ววน. พ.ศ. 2566-2570 เช่น การวิจัยวัคซีน การพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า การพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศเพื่อต่อยอดสู่อุตสาหกรรมอวกาศ ในอนาคตเทคโนโลยีเพื่อการปรับตัวของอุตสาหกรรมสู่อนาคต เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องตอบเป้าหมายของ 13 หมุดหมายใน (ร่าง) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 ทั้งหมุดหมายด้านไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง, ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง, ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต, ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค, ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก, ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เด็บโตได้อย่างยั่งยืน, ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ และไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้

อย่างไรก็ตาม งบประมาณที่เสนอ ครม. ครั้งนี้ ได้ผ่านการเห็นชอบจากการประชุมสมานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 4/2564 เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2564 ที่ผ่านมา โดยประธานที่ประชุมสมานโยบายฯ ได้เน้นย้ำในการให้ความสำคัญกับการใช้งบประมาณทั้งด้านการอุดมศึกษา และด้าน ววน. อย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ มีระบบการบริหารงบประมาณที่ยืดหยุ่นและ

คล่องตัว โดยเฉพาะงานวิจัยและพัฒนาที่ควรได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจริงจังจนเกิดผลที่เป็นรูปธรรม ตลอดจนมีการติดตามผล Follow up และ Follow through ในการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงกับประชาชน⁸

2. กรอบวงเงินงบประมาณด้านการอุดมศึกษาประจำปี 2567

คณะรัฐมนตรีอนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณปี พ.ศ. 2567 รวม 1.46 แสนล้านบาท เพื่อพัฒนาอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมของไทย โดยเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2566 ศาสตราจารย์ (พิเศษ) เอนก เหล่าธรรมทัศน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) เปิดเผยว่า คณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติอนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณ พ.ศ. 2567 รวมทั้งสิ้น 146,070.40 ล้านบาท เพื่อการพัฒนาด้านอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของไทย โดยแบ่งเป็น กรอบวงเงินงบประมาณด้านการอุดมศึกษาในความรับผิดชอบของกระทรวง อว. จำนวน 114,970.40 ล้านบาท และกรอบวงเงินงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ จำนวน 31,100 ล้านบาท โดยใช้ระบบการจัดสรรและบริหารงบประมาณแบบบูรณาการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อให้เกิดการใช้กลไกระบบงบประมาณในการขับเคลื่อนนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ รวมทั้งปรับปรุงการบริหารจัดการระบบอุดมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวง อว. กล่าวว่า กรอบวงเงินงบประมาณดังกล่าว มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือนำไปผลักดันและขับเคลื่อนภารกิจเพื่อตอบโจทย์สำคัญและเร่งด่วนของประเทศ โดยมุ่งตอบสนองการขับเคลื่อนประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG ทั้งด้านการแพทย์และสุขภาพ ด้านเกษตรและอาหาร เศรษฐกิจฐานรากเพื่อขจัดความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำ อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต เศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าให้กับทุนทางวัฒนธรรม การผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลที่ได้กำหนดทิศทางและนโยบายสำคัญ ในการมุ่งเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม สร้างความสามารถในการ “ล้มแล้ว ลุกไว” เพื่อรับมือต่อความเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศได้อย่างทันการณ์ มีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาล เพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนในทุกกลุ่ม และนำประเทศไทยไปสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ศาสตราจารย์นายแพทย์ สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล ปลัดกระทรวง อว. กล่าวว่า งบประมาณด้านการอุดมศึกษา จะนำมาใช้ในการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษา และการผลิตกำลังคนระดับสูงเฉพาะทางตามความต้องการของประเทศ ส่วนงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม จะนำมาสนับสนุนการวิจัยที่ตอบโจทย์ยุทธศาสตร์และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ รวมถึงสนับสนุนงานมูลฐานเพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสร้างความเข้มแข็งตามพันธกิจของหน่วยงาน โดยการจัดสรรงบประมาณทั้ง 2 ประเภท ครอบคลุมงบประมาณ

⁸ ครม. อนุมัติงบประมาณด้านการอุดมศึกษา และ วรรณ. ปี 66 กว่า 1.43 แสนล้านบาท เดินหน้าตอบโจทย์สำคัญและเร่งด่วนของประเทศ พร้อมขับเคลื่อนไทยด้วยบีซีจี โมเดล. (2565). สืบค้น 10 มิถุนายน 2567 จาก

<https://www.nxpo.or.th/th/9666/>

เพื่อขับเคลื่อนการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ (research utilization) โดยมีแนวทางการจัดสรรและบริหารงบประมาณของกรอบเงินดังกล่าวเป็นแบบเงินก้อน (block grant) และการจัดสรรงบประมาณแบบต่อเนื่องหลายปี (multi-year budgeting) ที่สอดคล้องกับแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีการกระจายอำนาจให้หน่วยงานในระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และหน่วยบริหารและจัดการทุน (program management unit: PMU) เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยและพัฒนาเกิดความคล่องตัว มีความยืดหยุ่น และดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการมีระบบผลักดันการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์และกลไกเพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดผลลัพธ์จากการใช้จ่ายงบประมาณที่มีคุณภาพและสามารถแก้ไขปัญหาวิกฤตของประเทศได้ในเวลาที่เหมาะสมและพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลัน⁹

3. คณะรัฐมนตรี (ครม.) อนุมัติกรอบเงินงบประมาณด้านการอุดมศึกษา จำนวน 114,970,403,419 บาท และกรอบเงินงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) ของประเทศ จำนวน 1,100,000,000 บาท เป็นจำนวนรวมทั้งสิ้น 116,070,403,419 บาท¹⁰

ศาสตราจารย์ (พิเศษ) เอนก เหล่าธรรมทัศน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ได้เสนอที่ประชุมคณะรัฐมนตรี (ครม.) พิจารณากรอบเงินงบประมาณด้านการอุดมศึกษาในความรับผิดชอบของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกรอบเงินงบประมาณด้าน ววน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และระบบการจัดสรรและบริหารงบประมาณแบบบูรณาการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามที่สถานโยบายฯ เสนอ

ทั้งนี้ กรอบเงินงบประมาณกว่า 1.46 แสนล้านบาทนี้ มุ่งเป้าจัดสรรงบประมาณเพื่อตอบโจทย์สำคัญและเร่งด่วนของประเทศ โดยเฉพาะการขับเคลื่อนประเทศด้วยโมเดลเศรษฐกิจบีซีจี ทั้งด้านการแพทย์และสุขภาพ ด้านเกษตรและอาหาร เศรษฐกิจฐานรากเพื่อขจัดความยากจน และลดความเหลื่อมล้ำ อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต เศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อสร้างคุณค่าและมูลค่าให้กับทุนทางวัฒนธรรม การผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล

แผนงานสำคัญภายใต้กรอบเงินด้าน อววน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในด้านการอุดมศึกษา มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตและพัฒนากำลังคนที่รองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (life-long learning) ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงาน และตอบโจทย์อุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อการพัฒนาประเทศ ประกอบด้วย

1) การผลิตบัณฑิตในระบบอุดมศึกษา ในระดับอนุปริญญา ปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา โดยมีเป้าหมายการพัฒนากำลังคนเพื่อขับเคลื่อนอุตสาหกรรมเป้าหมาย จำนวน 415,525 คน

⁹ กรอบเงินงบประมาณด้านการอุดมศึกษาประจำปี 2567 (2566). สืบค้น 11 มิถุนายน 2567 จาก

<https://www.mhesi.go.th/index.php/all-media/video/8465-2567.html>

¹⁰ ครม.อนุมัติงบด้านการศึกษา ปี 67 กว่า 1.46 แสนล้านบาท. (11 มกราคม 2566). กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. สืบค้น 10 มิถุนายน 2567 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/tech/innovation/1047337>

2) การผลิตกำลังแรงงานในหลักสูตรระยะสั้น (non-degree Program) ที่เปิดโอกาสประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่มีคุณวุฒิระดับมัธยมศึกษาหรืออุดมศึกษาสามารถพัฒนาความรู้ในทักษะเดิม (reskill) การยกระดับทักษะเดิม (upskill) และการเพิ่มพูนทักษะใหม่ (new skill) จำนวนไม่น้อยกว่า 25,000 คน

3) การพัฒนากำลังคนตลอดช่วงชีวิต ที่เปิดโอกาสให้ประชากรอายุ 25 ปีขึ้นไป สามารถรับการศึกษา ทั้งในระบบ degree program และ non-degree program

นอกจากนี้ โครงการของมหาวิทยาลัย จัดทำเพื่อผลิตกำลังคนสมรรถนะสูงที่มีทักษะรองรับ อุตสาหกรรม และบริการใหม่แห่งอนาคตที่อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจฐานนวัตกรรม การถ่ายทอดองค์ความรู้ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมให้แก่ผู้ประกอบการ เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนและระบบเศรษฐกิจ ฐานราก ตลอดจนการพัฒนาความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาตามอัตลักษณ์และความเชี่ยวชาญ ดำเนินการ ตามกลไกการพลิกโฉมมหาวิทยาลัยใน 5 แพลตฟอร์ม ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนา แสวงหาบุคลากร ความเป็นนานาชาติ การบริหารงานวิจัยและนวัตกรรม และการสร้างแพลตฟอร์มความ ร่วมมือ

1) การพัฒนาเศรษฐกิจไทยด้วยเศรษฐกิจสร้างคุณค่าและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ให้มีความสามารถในการแข่งขัน และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน ได้แก่ การพัฒนาและผลิตผลิตภัณฑ์การแพทย์ขั้นสูง (advanced therapy medicinal products: ATMPs)

การพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่เน้นคุณค่า สร้างความยั่งยืน และเพิ่มรายได้ของประเทศ พัฒนาและส่งเสริมให้ประเทศเพิ่มธุรกิจฐานนวัตกรรม (innovation-driven enterprises: IDEs) และการเป็นศูนย์กลางการผลิตและส่งออกชั้นนำของโลกด้าน functional ingredients, functional food และ novel food การเป็นศูนย์กลางการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าของอาเซียน เป็นต้น

2) การยกระดับสังคมและสิ่งแวดล้อมให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน เช่น การเพิ่มความเข้มแข็ง ของเศรษฐกิจฐานราก เพื่อการพึ่งพาตนเองและกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น

ประเทศไทยสามารถยกระดับการเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ การพัฒนาผู้สูงอายุในชนบทและเมือง ให้มีศักยภาพในการพึ่งพาตนเอง มีคุณค่าและสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สังคม เป็นต้น

3) การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรมระดับขั้นแนวหน้าที่ก้าวหน้าล้ำยุค เพื่อสร้างโอกาสใหม่และความพร้อมของประเทศในอนาคต ได้แก่ การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีระบบ โลกและอวกาศ (earth space technology) โดยสามารถสร้างดาวเทียมที่วิจัยและพัฒนาโดยคนไทย และส่งไปโคจรรอบดวงจันทร์ เป็นต้น

4) การพัฒนากำลังคน สถาบันอุดมศึกษา และสถาบันวิจัยให้เป็นฐานการขับเคลื่อนการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศแบบก้าวกระโดดและอย่างยั่งยืน ได้แก่ ประเทศไทยเป็นศูนย์กลาง ของกำลังคนระดับสูง (hub of talent) และศูนย์กลางการเรียนรู้ (hub of knowledge) ของอาเซียน เป็นต้น

4. นายกรัฐมนตรีเห็นชอบงบ “ววน.” ปี พ.ศ. 2568 วงเงิน 4.2 หมื่นล้านบาท เร่งสร้างชาติด้วย อุดมศึกษา-วิทยาศาสตร์¹¹

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) เข้าร่วมประชุม
สถานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สถานโยบาย) ครั้งที่ 1/2567
ที่ทำเนียบรัฐบาล โดยมี นายเศรษฐา ทวีสิน นายกรัฐมนตรี และนายพิชัย ชุณหวชิร เป็นประธาน
การประชุม พร้อมด้วยนายอนุทิน ชาญวีรกูล รองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
รองประธานคนที่หนึ่ง และนางสาวศุภมาส อิศรภักดี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม (อว.) รองประธานคนที่สอง พร้อมด้วยรัฐมนตรี ผู้บริหารจากกระทรวง หน่วยงานต่าง ๆ
และผู้ทรงคุณวุฒิ เข้าร่วมประชุม เพื่อพิจารณาแนวทางการนำการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
(อววน.) หนุนนโยบายรัฐบาล ระยะ 3 ปี และกรอบวงเงินงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 แบ่งเป็นกรอบวงเงินงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.)
จำนวน 42,000 ล้านบาท และกรอบวงเงินงบประมาณด้านการอุดมศึกษาจำนวน 108,149.73 ล้านบาท
รวมทั้งสิ้น 150,149.73 ล้านบาท

นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง กล่าวว่า ขณะนี้ทั่วโลกเกิดการเปลี่ยนแปลง
อย่างก้าวกระโดด รวมถึงประเทศไทย ซึ่งจากที่ได้เดินทางไปปฏิบัติภารกิจในต่างประเทศ พบว่า กลุ่มประเทศ
พัฒนาต่างมีการปรับตัวและเร่งแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการยกระดับการศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ
ที่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งผลจากการจัดอันดับมหาวิทยาลัย ค.ศ. 2022-2023 ปรากฏว่า
มหาวิทยาลัยของประเทศไทยมีระดับต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศอาเซียนหลาย ๆ ประเทศ
โดยหวังที่จะเห็นมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ให้ความร่วมมือในการพัฒนาและส่งเสริมการยกระดับการศึกษา ซึ่งเป็น
พื้นฐานหลักในการเสริมสร้างแรงงานที่มีทักษะสูงให้สามารถสนองตอบตลาดแรงงานในปัจจุบันได้

รัฐบาลให้ความสำคัญกับวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยหวังที่จะเห็นผลงานวิจัยที่ตอบเป้าหมาย
ของรัฐบาล เช่น การพัฒนารถยนต์ที่ใช้พลังงานไฟฟ้า (EV) พลังงานสะอาด เศรษฐกิจสีเขียว เทคโนโลยี
ปัญญาประดิษฐ์ (AI) เทคโนโลยีดิจิทัล พร้อมกับตั้งเป้าให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางด้านอาหาร
แห่งอนาคตและศูนย์กลางทางด้านเทคโนโลยีอื่น ๆ แต่ก็ไม่ได้ปิดกั้นการวิจัยที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่
เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศต่อไป

สำหรับกรอบวงเงินงบประมาณจะแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ งบประมาณเพื่อสนับสนุนงานมูลฐาน
(Fundamental Fund), งบประมาณเพื่อสนับสนุนงานรายยุทธศาสตร์ (Strategic Fund), งบประมาณ
เพื่อสนับสนุนการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการพัฒนาวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี เพื่อดำเนินงานตามจุดมุ่งเน้นของแผนด้าน ววน. ปี พ.ศ. 2566-2570 ประกอบด้วย
4 ยุทธศาสตร์ ครอบคลุมประเด็นด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
และการพัฒนากำลังคนทักษะสูง ภายใต้แผนด้าน ววน. ปี พ.ศ. 2566-2570 (ฉบับปรับปรุง) ได้มีการกำหนด

¹¹ นายกฯ เห็นชอบงบววน.ปี68 วงเงิน 4.2 หมื่นล.เร่งสร้างชาติด้วยอุดมศึกษา-วิทยาศาสตร์. (10 มกราคม 2567).
MGRO.NLINE. สืบค้น 10 มิถุนายน 2567 จาก <https://mgroonline.com/news1/detail/9670000002708>

15 จุดมุ่งเน้นสำคัญ (Flagships) ให้สอดคล้องกับนโยบายของชาติ ทั้งในมิติการแพทย์และสุขภาพ เกษตรและอาหาร การท่องเที่ยว อุตสาหกรรมยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ ยกระดับผู้ประกอบการ ลดความเหลื่อมล้ำ และยากจน สังคมสูงวัย สังคมคาร์บอนต่ำ เทคโนโลยีแห่งอนาคต บุคลากรทักษะสูง โดยมีเป้าหมายให้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นฟันเฟืองสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยให้หลุดจากกับดักรายได้ปานกลาง ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน



สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. 0 2242 5900 ต่อ 5730, 5740, 5750

Bureau of Academic Services

The Secretariat of the House of Representatives

Tel. 0 2242 5900 ext. 5730, 5740, 5750

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร